

HARJU MAAKONNA MAAVARADE TEEMAPLANEERING

Eelnõu avaliku väljapaneku arutelud

Tabasalus 09.06.2025

Päevakord

- Planeeringu eesmärk
- Mõjude hindamine, sh KSH ja asjakohaste mõjude hindamine
- Kui palju on varustuskindluse tagamiseks materjali vaja?
- Avaliku väljapaneku käigus esitatud ettepanekud
- Küsimused ja avatud arutelu

Maakonnaplaneering

- Maakonnaplaneeringu eesmärk on maakonna, selle osa või muu regiooni ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine.
- Maakonnaplaneering koostatakse eelkõige kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks.
- **Maavarade teemaplaneering ei sea kinnisomandile kitsendusi ega anna maavara uurimiseks ega ka kaevandamiseks lube.** Kõik vajalikud täiendavad uuringud, täpsemad mõjude hindamised ja loa taotluse menetlused viiakse läbi järgmistes etappides.

Teemaplaneeringu eesmärk

- TP käsitleb ehitusmaavarasid: **lubjakivi, liiva** ja informatiivselt **kruusa**
- **Turvas** on planeeringust välja jäetud, kuna 2.07.2024 jõustunud keskkonnaministri määruse nr 87 muudatusega on turbaalade osas riigi huvi kujundatud vähemalt aastani 2030.
- Teemaplaneeringuga otsitakse kõrgemargilise lubjakivi ja liiva kaevandamiseks sobilikke alasid **varustuskindluse tagamiseks aastani 2050** ja võimalusel pikemalt.
- Määrata koostöös kohalike omavalitsuste ja kohalike kogukondadega:
 - **riigi huviga perspektiivsed kõrgemargilise lubjakivi** uuringualade ning kaevandamisalade paiknemise ning olemasolevate karjäärade laiendamise võimalused;
 - **perspektiivsed suuremad piirkonnad riigi huviga liiva** uurimiseks ja kaevandamiseks ning olemasolevate karjäärade laiendamiseks
 - seatakse tingimused ja suunised kaevandamisega seotud tegevuste negatiivsete mõjude leevendamiseks ja kaevandatud alade korrastamiseks.

Mõjude hindamine, sh KSH ja asjakohaste mõjude hindamine

- Mõjude hindamine koosneb keskkonnamõju strateegilisest hindamisest (KSH) ja asjakohaste mõjude hindamisest (AKM) (sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised mõjud)
- Mõjude hindamine toimus paralleelselt planeeringulahenduse koostamisega ja selle tulemusena on välja töötatud leevendusmeetmed;
- Näiteks koostati kaevandusalade puhvrite määramiseks andmeanalüüs kaevandusloa taotluste KMH-des toodud müra, õhusaaste ja maavõngete mõjualade kohta.
- AKM tegi ettepaneku riigi huviga aladele prioriteetide seadmiseks sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste mõjude vaates.

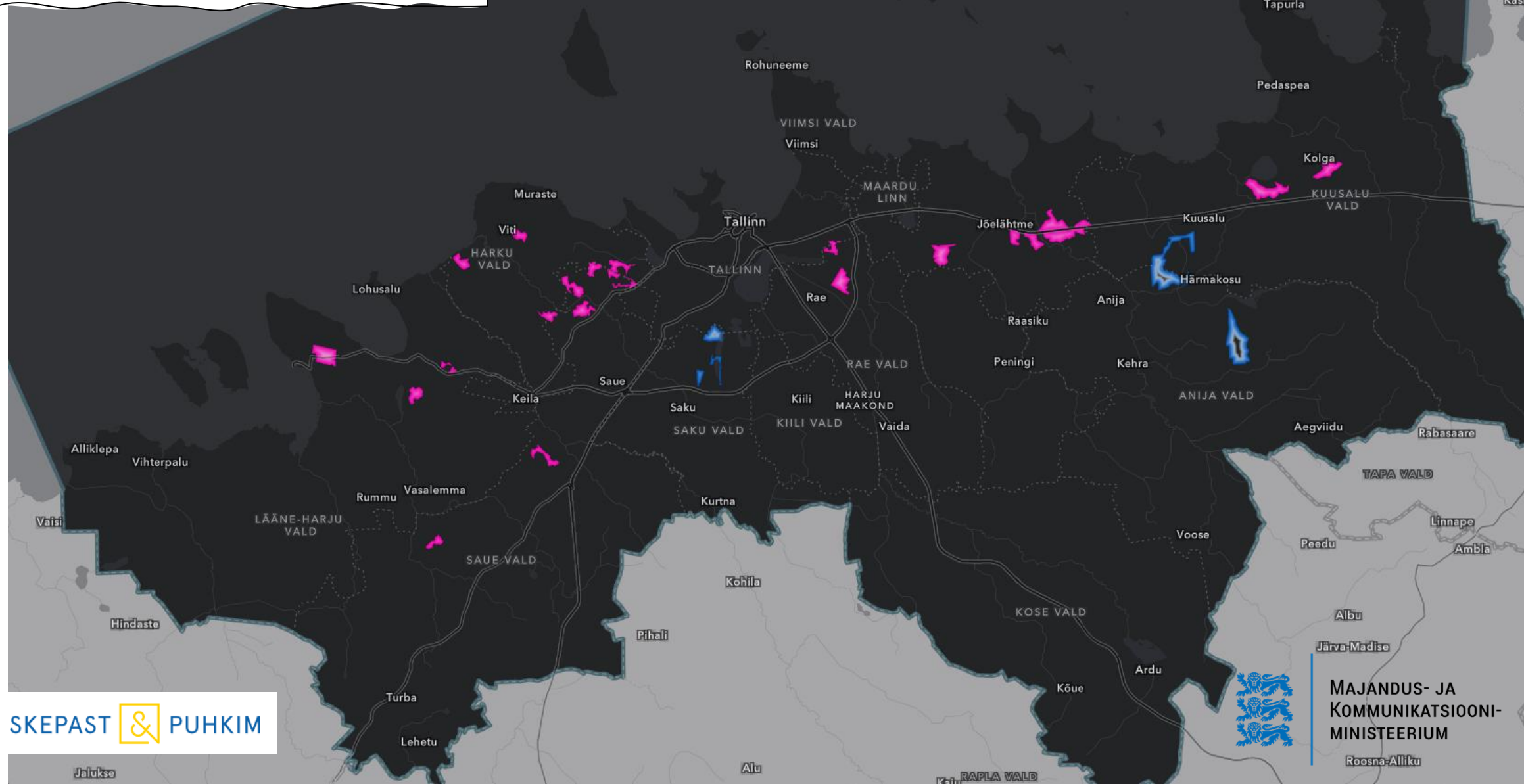
KSH peamised tulemused

- Mõjude hindamise aruanne koostati kategoriseerimise tulemusel selgunud roheliste ja kollaste alade kohta.
- Natura eelhindamise tulemusena langesid planeeringulahendusest välja Kuusalu 1, Kuusalu 2 ja Naage alad, sest ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele ei olnud võimalik välistada.
- Kaevandustegevus mõjutab looduskeskkonda igal juhul. Mõju olulisus oleneb konkreetsest kohast, ala suurusest ja kasutatavast tehnoloogiast.
- Planeeringu koostamisel on olnud suur ja eetiline kaalutluskoht kuidas tasakaalustada elanike ja veel puutumatu looduskeskkonna vajadusi.
- Kõige olulisem keskkonnamõju tekib erinevate tegevuste koosmõjust, sest Harjumaa on juba enne teemaplaneeringu kehtestamist tihedalt asustatud ning siin toimub intensiivne majandustegevus.

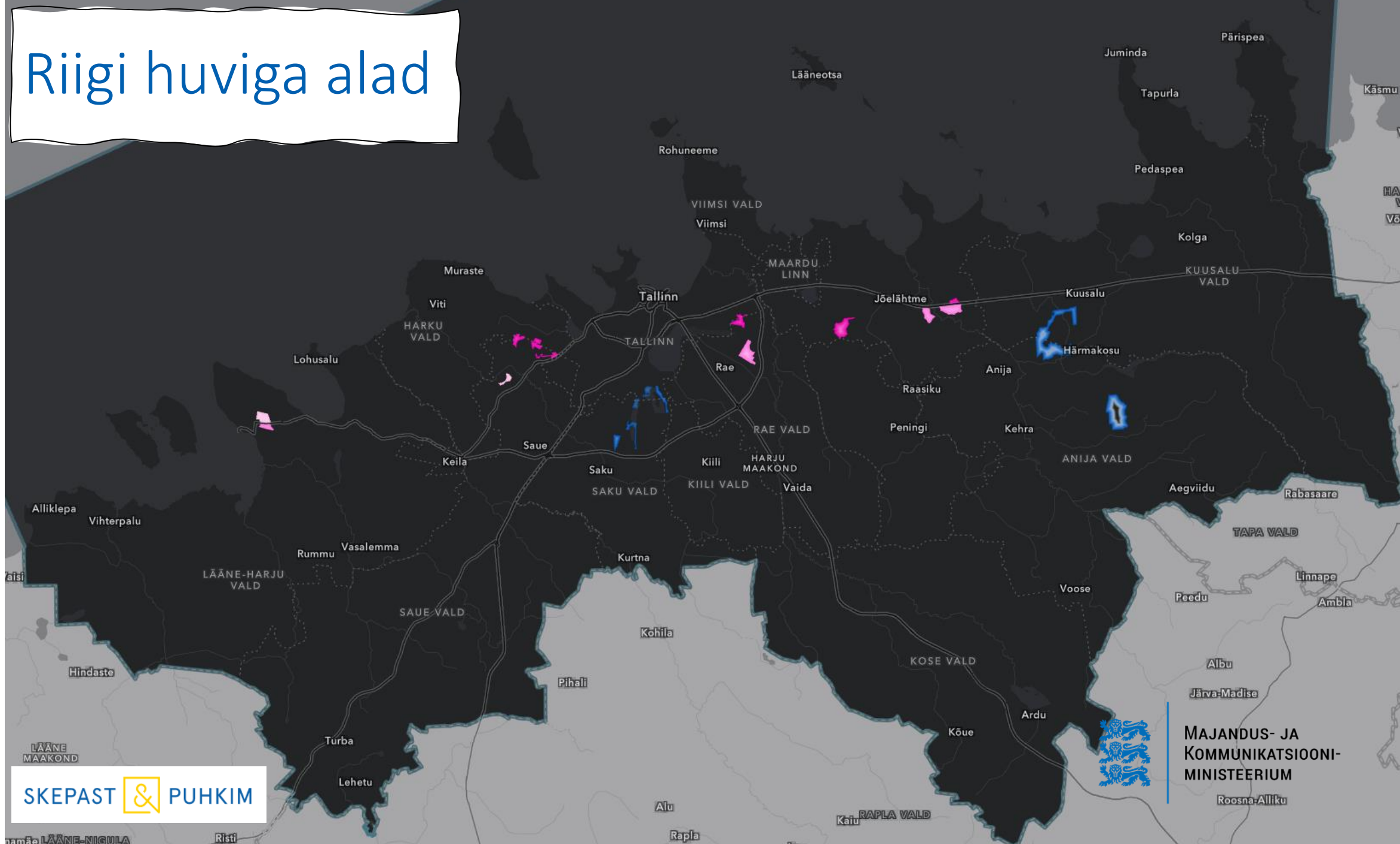
KSH peamised tulemused

- Inimesi häirib kaevandustegevuste ja materjali transportimisel tekkiv müra ja tolm isegi siis, kui kehtivad normid on tagatud. Häiringute leevendamiseks on planeeringus arvestatud 500 m puhvriga;
- KSH käigus analüüsiti alternatiivsete materjalide kasutamise võimalusi. Nendeks on: põlevkivi aheraine ja -tuhk, paekivisõelmed, ehitus- ja lammutusjätmed, kaevis- ja katend ning gneiss.
- **Siiski ei ole võimalik kaevandamisest tulenevaid materjale ja võimalusi täielikult asendada materjalide ringlussevõtu ja taaskasutusega, kuna pole teada ringmajandusest tulenevate alternatiivsete materjalide maht.**
- Teemaplaneeringu suure üldistusastme tõttu on ka suur osa leevendusmeetmetest pigem ettepanekud ja soovitused rakendamiseks maavarade kaevandamise ettevalmistamisel tehtavate tegevuste järgmistes etappides, mil teave kavandatava tegevuse kohta on täpsem. Meetmed võivad olla vabatahtlikud (nt ekspertide soovitused) või kohustuslikud läbi planeeringu tingimuste.

Riigi huviga alad 2024.a lõpp

Riigi huviga alad

SKEPAST & PUHKIM

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Roosna-Alliku

Teemaplaneering ja riigi huvi

- Teemaplaneeringuga määratud ja määratlemata aladel ning teemaplaneeringus määratlemata ehitusmaavarade puhul menetletakse maavara uurimise ja kaevandamise loa taotlusi üksikjuhtumitena vastavalt kehtivale õigusruumile ning praktikale võttes aluseks teemaplaneeringus toodud soovitusel.
- Teemaplaneeringus määratud alasid käsitletakse riigi huviga aladena kuid erandkorras on võimalik pöörduda maapõuseaduse alusel Vabariigi Valitsuse poole täiendava ülekaaluka riigi huvi hindamiseks.
- Maavara kaevandamisloa taotlemise menetluse protsessi ning riigi huvi, sh maavarade ruumilist planeerimist, käsitletakse maapõuseaduse väljatöötamiskavatsuses ja järgneval seaduse muutmise protsessis tervikuna.
- Teemaplaneering ei saa olla ainus ega kaalukaim põhjus, millele kohaliku omavalitsuse keeldumine maavara uuringu või kaevandamisloa andmisel tugineda võib. Teemaplaneering on maakonna ülene strateegiline dokument, mis ei võimalda kõiki kohalikke vajadusi ega tulevikus kavandatavate taristuobjekte põhjalikult ette planeerida.
- Riigi huvi on lisaks riigitaristu ehitamiseks vajalike materjalidega varustamine samuti ka kohaliku omavalitsuse ja kohaliku tööstuse vajaduste tagamine. Harju maakonnas kogu kaevandatavatest ehitusmaavarade kogusest tarbivad kohalikud omavalitsused ise ligikaudu 20-25%.

Harju maakonna ehitusmaavarade varustuskindlus

Ehitusmaavara liik	Keskmine vajadus ¹ , tuh m ³ /aastas	Kaevandataav varu ² , tuh m ³	Varustuskindluse tagatus ³ , aastat
Kõrge kvaliteediga lubjakivi	750	6017	8
Madala kvaliteediga lubjakivi	150	12264	82
Ehitusliiv	1100	26897	24
Ehituskruus	150	3970	26
Täitematerjal (liiv, kruus, paekivi)	1100	17731	16

Riigi huviga alad ja palju neid vaja on?

■ Kui suurtest kõrgema kvaliteediga lubjakivi aladest räägime ja mis ajavahemikust?

Kõrgemargilise lubjakivi varustuskindluse tagamiseks aastani 2050 ja võimalusel pikemalt on planeeringu eesmärk leida:

- Lääne regioonis kõrgema kvaliteediga lubjakivile minimaalselt **50 ha** (lisaks Harku karjääri laiendusele) ulatuses riigi huviga alasid. Vajadus kuni **6 miljonit m³ (11 miljonit m³)**;
 - Ida regioonis kõrgema kvaliteediga lubjakivile minimaalselt **100 ha** ulatuses riigi huviga alasid. Vajadus kuni **9 miljonit m³ (17 miljonit m³)**
- Planeeringuga määratakse suurem pindala alasid, kui varustuskindluse tagamiseks on vaja, kuna tõenäoliselt planeeringuga kavandatud aladest kõike kasutusele võtta ei saa.

Ettepanekud ja arvamus

Kokku laekus avaliku väljapaneku jooksul **37 ettepanekut**:

- **Riigiasutustelt 9** - Kliimaministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Muinsuskaitseamet, Terviseamet, Keskkonnaamet, Transpordiamet, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Politsei- ja Piirivalveamet, Riigimetsa Majandamise Keskus.
- **Kohalikelt omavalitsustelt 12** - Jõelähtme Vallavalitsus, Saue Vallavalitsus, Nõmme Linnaosa Valitsus, Harku Vallavalitsus, Anija Vallavalitsus, Rae Vallavalitsus, Lasnamäe Linnaosa Valitsus, Saku Vallavalitsus, Maardu Linnavalitsus, Lääne-Harju Vallavalitsus, Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, Kuusalu Vallavalitsus
- **Ettevõtetelt ja eraisikutelt 16**

Riigiasutuste ettepanekud

- **Kliimaministeerium** – müra normtasemete rakendamine maatulundusmaal, kumulatiivse müraga arvestamine, Männiku 5 ala kattumine kavandatava Rail Baltica trassiga
- **Regionaal ja Põllumajandusministeerium** – riigi huviga alade kattumine väärtusliku põllumajandusmaaga
- **Keskkonnaamet** – Natura eelhindamine, mõju kaitsealustele liikidele,
- **Transpordiamet** – väljaveoteede käsitus teemaplaneeringus
- **Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus** – Männiku 2 ala täpsustamine riigikaitsealustest huvidest lähtuvalt (Männiku harjutusväljaga kattumine)
- **Muinsuskaitseamet** – arheoloogiatundlikud alad ja nendega arvestamine
- **Terviseamet** – müra- ja vibratsiooni normide hindamisel tähelepanu vajavad aspektid ja soovitused häiringute leevendamiseks

Harku Vallavalitsuse seisukoht

- Harku Vallavalistus juhib tähelepanu, et Harku 4 planeeritav kaevandusala asub Harku alevikus 2005. aastal kehtestatud **Betooni, Betooni 1, Betooni 2, Betooni 3, Betooni 5, Betooni 7 kinnistute detailplaneeringule** (kuhu on planeeritud elamud) lähemal kui lubatud 500m puhverala. Palume antud tähelepanekuga edaspidises menetluses arvestada.

Saue Vallavalitsus

- **Harku 1 ala** korrigeerimine (vähendamine) tulenevalt kehtivatest detailplaneeringutest – **arvestame**
- **Harku 3 ala** korrigeerimine - ala piiri määramine sirgena paralleelselt Tammi teega – **arvestame**
- Arvestada teemaplaneeringu koosseisu kõrgendatud huviga alade hulka Harku maardla plokk nr 3 – **ei arvesta**
- Luua teemaplaneeringu juurde konkreetne metoodika, mis näeb ette alade kasutuselevõtmise prioriteetsuse lähtudes elamualade lähedusest ning vältimaks olukordi, kus mõni asum jääb mitme kaevanduse mõjualasse
- Kaevandustegevusest tulenevad mõjud Naistesoole ja Sõrve looduskaitsealale

Eraisikute seisukohad - AS Harku Karjäär

- **Riigi huvi alade tähistamine ja põhjendus** - Harku karjääride puhul on ebaselge kes ja milliste kriteeriumite järgi määratles selliste keerukate piirjoontega „riigi huviga“ alad ja ka muudetud juba menetluses olevate mäeeraldise piiride kujundust.
- **Harku III ja IV lubjakivikarjäär** - Harku III ja IV lubjakivikarjäär on kaotanud riigi huvi staatust. Harku III lubjakivikarjääris kaevandamiseks on riigi huvi juba tuvastatud. Kuidas käimasolevas Harju maakonna maavarade teemaplaneeringus riigi huvides on see ala välja jäetud?
- Jäeb selgusetuks, miks juba uuritud ja menetluses olevale lubjakivikarjäärile, eriti riigimaal, hinnatud kui „võimalikud alad“ ja mitte „riigi huvi“ alad?

Laabi küla elanikud

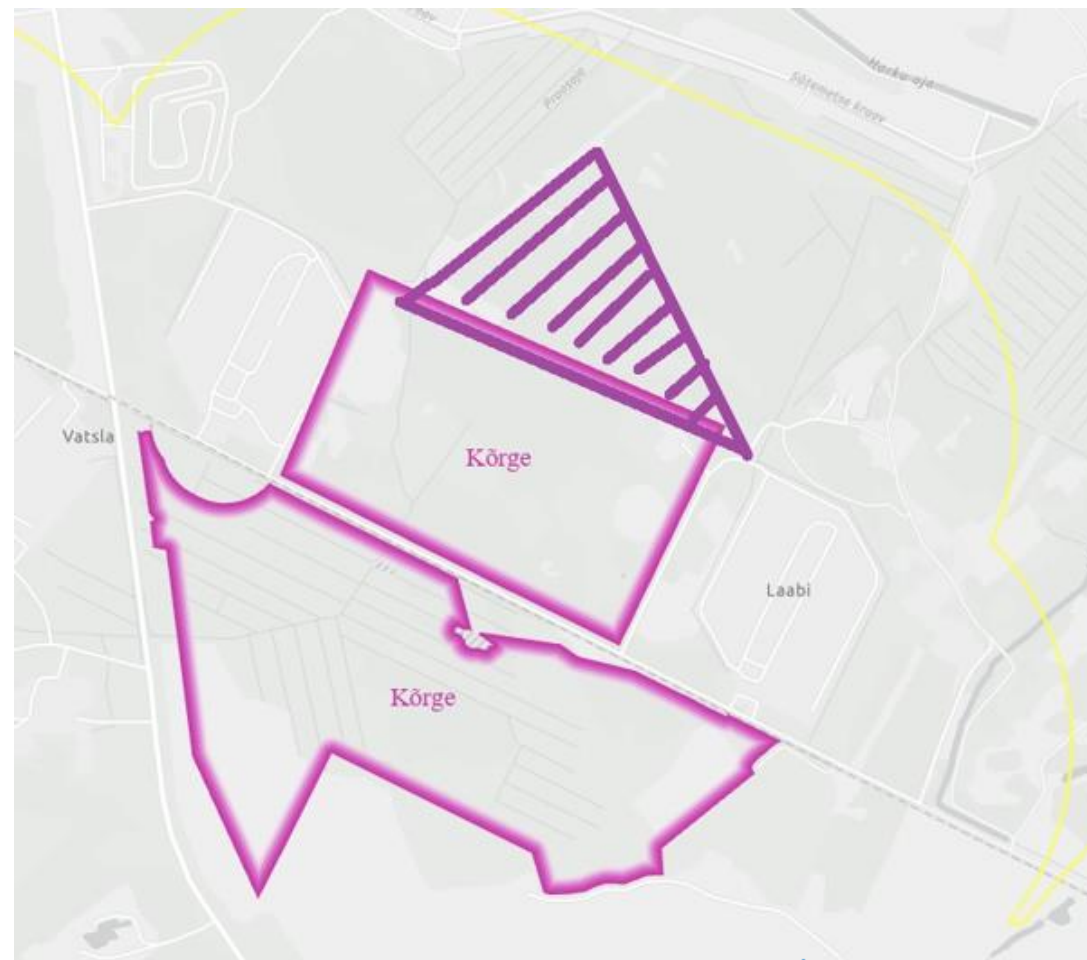
- **Vastuseis Harku karjääri plaanitavale laienemisele**
- Juba praegu põhjustab Harku karjäär meie kogukonnale mitmeid probleeme:
 - tolm ja müra
 - lõhkamised
 - teede kahjustused
 - joogivee kvaliteet
- Karjääri laienemisega kaasnevad riskid:
 - kinnisvara väärtuse langus
 - elukeskkonna halvenemine
 - keskkonnamõjud: Laienemine kahjustab kohalikke ökosüsteeme, sealhulgas kaitsealuseid liike (näiteks sookured) ja looduslikke elupaiku
- Laabi küla sooviks, et enne kaevandataks vanad alad tühjaks ja taastatakse need, kui hakatakse uusi alasid kaevandama.

Eraisik

- **Harku 4 ala mõju** - Harku karjääri laienemine Hüüru küla olemasolevate elamute suunas. Planeeringus tuleb tagada karjääri ja elamute vahel mõistlik puhverala ning määrataks kõrgendatud nõuded keskkonnamõjude leevendamiseks elamumaade vahetus läheduses.
- **Selleks peame sobilikuks praegust kaevandusala piiri.**
- **Laienemisega kaasnevad negatiivsed mõjud:**
 - müra ja vibratsioon
 - tolm ja õhukvaliteet
 - mõju põhjaveele
 - kumulatiivsed mõjud sh perspektiivne Juuliku-Tabasalu riigitee

Mefab OÜ

- Palume suurendada riigi huviga lubjakivi kaevandusala skeemil näidatud osas.
- Ala suurendamisega ei lisandu mõjualale uusi elamuid ega suurene mõju keskkonnale ja inimestele. Tegemist on piirkonna ühe hõredamalt asustatud alaga.

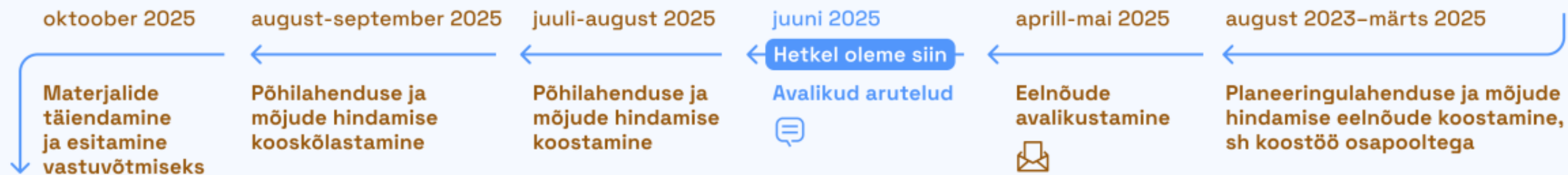

Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu protsessiskeem

1. Planeeringu lähteseisukohtade ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsuse koostamine

2. Planeeringulahenduse koostamine

3. Planeeringulahenduse vastuvõtmine ja avalikustamine

